

**RAPPORT
PERIODIEK KWALITEITSONDERZOEK
Basisschool De Horsthoek**

School : Basisschool De Horsthoek
Plaats : Heerde
BRIN-nummer : 12LM
Onderzoeksnummer : 48076

Uitvoerend inspecteur(s): Mw. drs. C.M.T. Doeleman

Datum schoolbezoek : 17 en 24 juni 2004
Datum vaststelling : 22 september 2004

Handtekening eerstverantwoordelijke inspecteur:

INHOUDSOPGAVE

1 INLEIDING	5
2 DE UITGANGSSITUATIE.....	7
3 HET KWALITEITSPROFIEL	9
4 BESCHOUWING	11
5 VERVOLG VAN HET TOEZICHT.....	19
BIJLAGE I	21
BIJLAGE II	25

1 INLEIDING

Op 17 en 24 juni 2004 bezocht de Inspectie van het Onderwijs Basisschool De Horsthoek in het kader van een periodiek kwaliteitsonderzoek (PKO). Daarbij heeft een onderzoek plaatsgevonden naar kwaliteitsaspecten, op grond van het door de inspectie gehanteerde waarderingskader.

In de u toegezonden brochures 'Veranderend toezicht' en 'Toezichtkader Primair Onderwijs; inhoud en werkwijze van het inspectietoezicht conform de WOT' is dit waarderingskader alsmede de achtergronden beknopt weergegeven.

Bij een PKO doet de inspectie onderzoek naar de kwaliteit van het onderwijs op de school. Daarbij komen alle acht kwaliteitsaspecten aan de orde: kwaliteitszorg, toetsing, leerstofaanbod, tijd, onderwijsleerproces, schoolklimaat, zorg en begeleiding en opbrengsten.

Na overleg met de school, kan de inspectie specifieke accenten leggen. Bij uw school was dat niet het geval.

Zoals in het toezichtkader is vastgelegd, gaat de inspectie zoveel mogelijk uit van de gegevens die de school reeds zelf over de eigen kwaliteit heeft verzameld. Zo sluit de inspectie aan bij de specifieke situatie van de school en wordt de school bovendien niet onnodig belast.

Uw school heeft relevante documenten ingestuurd die op uw zelfevaluatie-activiteiten betrekking hebben. Het betreft een overzicht van de op school aanwezige kwaliteitskaarten, een planning van de beleidsvoornemens 2002-2003 en resultaten van een enquête onder leerlingen.

De opzet van het onderzoek

Het periodiek kwaliteitsonderzoek bestaat uit de volgende activiteiten:

1. Analyse van, indien beschikbaar, zelfevaluatiedocumenten en van andere documenten die de school voorafgaand aan het schoolbezoek heeft toegestuurd.
2. Onderzoek en analyse van documenten en gegevens over de school die bij de inspectie aanwezig zijn.
3. Schoolbezoek:
 - a. gesprekken met de directie
 - b. gesprekken met leraren
 - c. gesprekken met de coördinatie leerlingenzorg
 - d. gesprekken met leerlingen
 - e. gesprekken met ouders
 - f. lesbezoeken.

De inhoud van het rapport

Het onderzoek naar de kwaliteit van het onderwijs levert een kwaliteitsprofiel van de school op. Na een korte beschrijving van de uitgangssituatie van de school (hoofdstuk 2), wordt in hoofdstuk 3 dat profiel in een schema op hoofdlijnen weergegeven. Dit profiel bestaat uit waarderungen die allemaal tijdens dit inspectiebezoek zijn gegeven.

In hoofdstuk 4 wordt een beschouwing gegeven over de geconstateerde kwaliteit en wordt deze onder andere gezien in relatie tot de context of uitgangssituatie van de school.

In hoofdstuk 5 is het vervolgtoezicht aangegeven en worden, indien noodzakelijk, aanwijzingen vermeld met betrekking tot wettelijke bepalingen waaraan de school niet voldoet.

Bijlagen

Bij het rapport zijn twee bijlagen gevoegd. Bijlage 1 geeft de waardering per kwaliteitsaspect en op de onderliggende indicatoren. Bijlage 2 beschrijft kort ieder kwaliteitsaspect.

2 DE UITGANGSSITUATIE

Basisschool De Horsthoek ressorteert samen met vijf andere basisscholen en een asielzoekersschool onder het bevoegd gezag van het Openbaar Onderwijs Heerde. Het leerlingenaantal laat de laatste jaren een lichte groei zien. Op 1 oktober 2003 telde de school 121 leerlingen. De adjunct-directeur verwacht een stabilisatie rondom dit aantal. Ongeveer een kwart van de leerlingen komt in aanmerking voor de wegingsfactor 1.25. Het voedingsgebied voor de school is de directe schoolomgeving in het buurtschap en het buitengebied tussen Heerde en Epe.

Het team bestaat uit een directeur, acht groepsleraren, een onderwijsassistent, een vakleraar muziek en godsdienst en een conciërge. Daarnaast heeft het team bovenschools een aantal RT-uren toegewezen gekregen. Dit wordt uitgevoerd door een remedial teacher in dienst van de gemeente. Het merendeel van de groepsleraren werkt in deeltijd. In de laatste twee jaar is er een nieuwe leraar aangesteld en heeft er een directiewisseling plaats gevonden. De periode tussen het vertrek van de voormalige directeur en de aanstelling van de huidige directeur is overbrugd met een plaatsvervangend directeur. Een van de leraren heeft deze waarneming een half jaar ingevuld. De nieuwe directeur is per 1 januari 2004 gestart. Het team heeft gedurende deze periode de schoolontwikkeling weten vast te houden waarvoor waardering is uit te spreken.

De scholen voor Openbaar Onderwijs worden mede aangestuurd door een bovenschools management. Op dit moment is nog niet duidelijk welke beslissingen het bevoegd gezag gaat nemen omtrent de verantwoordelijkheden en taken voor het bovenschools management en de (adjunct)directeuren. Het bevoegd heeft zich laten adviseren door een extern bureau dat een rapportage heeft opgesteld. Definitieve besluitvorming heeft nog niet plaatsgevonden. Het schoolgebouw levert een knelpunt op. De toename van het aantal kleuters maakt het noodzakelijk twee groepen 1-2 in te richten. Dit jaar bleek dit niet haalbaar omdat prioriteit is gelegd bij de splitsing van de combinatiegroep 3-4. In het komende schooljaar zullen de combinatiegroepen zodanig worden samengesteld dat er twee lokalen beschikbaar zijn voor de kleuters. De beide leslokalen bieden geen optimale mogelijkheden voor spel- en bewegingsactiviteiten. Ook is er voor de overige groepen geen gemeenschapsruimte waarin gezamenlijke activiteiten kunnen plaatsvinden. De knelpunten zijn onder de aandacht van het bevoegd gezag gebracht.

3 HET KWALITEITSPROFIEL

Het kwaliteitsprofiel van Basisschool De Horsthoek bestaat uit waarderingen die op acht kwaliteitsaspecten zijn gegeven, welke in onderstaand schema zijn weergegeven. De kwaliteit van Basisschool De Horsthoek is beoordeeld op 8 kwaliteitsaspecten, geordend in drie domeinen te weten Zorg voor kwaliteit, Onderwijs en leren en Opbrengsten. De oordelen zijn in het onderstaande schema samengebracht.

De waarderingen worden op de volgende wijze uitgedrukt:

1. Slecht	Voor alle of vrijwel alle indicatoren geldt dat ze niet of nauwelijks bijdragen aan het realiseren van het kwaliteitsaspect.
2. Onvoldoende	Eén of meer normindicatoren dragen onvoldoende bij aan het realiseren van het kwaliteitsaspect.
3. Voldoende	De normindicatoren dragen in voldoende mate bij aan het realiseren van het kwaliteitsaspect. De kwaliteit van sommige indicatoren kan worden verbeterd.
4. Goed	Alle indicatoren dragen in voldoende of hoge mate bij aan het realiseren van het kwaliteitsaspect.
5. NTB	Dit kwaliteitsaspect is niet te beoordelen.

In bijlage 1 bij het rapport is een overzicht opgenomen van alle indicatoren met de waarderingen door de inspectie.

In bijlage 2 is een korte beschrijving opgenomen van ieder kwaliteitsaspect. In de eerder genoemde brochure vindt u daarover nog meer informatie.

Kwaliteitsprofiel Basisschool De Horsthoek

Domein: Zorg voor kwaliteit

	1	2	3	4
1. Kwaliteitszorg			●	
2. Toetsing			●	

Domein: Onderwijs en leren

	1	2	3	4
3. Leerstofaanbod			●	
4. Tijd			●	
5. Onderwijsleerproces			●	
6. Schoolklimaat				●
7. Zorg en begeleiding			●	

Domein: Opbrengsten

	1	2	3	4	5
8. Opbrengsten			●		

4 BESCHOUWING

Het periodiek kwaliteitsonderzoek op basisschool De Horsthoek heeft geresulteerd in een positief kwaliteitsprofiel. De inspectie heeft zeven van de acht kwaliteitsaspecten als voldoende beoordeeld. Het kwaliteitsaspect schoolklimaat heeft zij als goed beoordeeld. De inspectie stelt vast dat de school zich positief onderscheidt in de wijze waarop de onderlinge interactie tussen leraren en tussen leerlingen plaatsvindt. Het team heeft een stimulerende sfeer weten te creëren, is gericht op schoolontwikkeling en draagt bij aan een aangename omgeving voor leerlingen. Een sterk punt van de school is tevens de uitwerking van het onderwijs aan jonge kinderen in de groepen 1 tot en met 3. Het onderbouwteam heeft geïnvesteerd in scholing en in visieontwikkeling en heeft een vertaalslag gemaakt naar de praktijk. Het door hen gekozen onderwijsconcept is dan ook herkenbaar in het handelen van de leraren, in de wijze waarop de leeromgeving is ingericht en in de organisatie.

De inspectie is van mening dat het bereikte kwaliteitsprofiel extra waardering oogst daar het team, na het vertrek van de voormalige directeur, gedurende een periode van een half jaar de directietaken heeft waargenomen en de gerealiseerde kwaliteit heeft weten te handhaven.

Op een aantal indicatoren kan de school verbetering realiseren omdat deze nog in onvoldoende mate zijn aangetroffen. Het gaat hierbij om drie indicatoren binnen het kwaliteitsaspect kwaliteitszorg en een indicator van het onderwijsleerproces. De directeur en het team herkennen zich in het geschetste kwaliteitsprofiel en zijn bereid verder te werken aan schoolontwikkeling. Gelet op de aangetroffen kwaliteit en de maatregelen die de school gaat nemen om de eigen kwaliteit te bewaken, acht de inspectie het perspectief op een voortgaande positieve schoolontwikkeling gunstig. In het navolgende geeft de inspectie een korte toelichting op de kwaliteitsaspecten.

Uit de praktijk blijkt dat de school uitvoering geeft aan **kwaliteitszorg**. De kwaliteitszorg van de school wordt ondersteund door de doelen die de school zichzelf heeft gesteld voor het domein onderwijs en leren. De doelen zijn in het schoolplan uitgewerkt in een twaalfstal noties. Deze zullen in de loop van de huidige schoolplanperiode uitgewerkt worden tot kernkwaliteiten en vertaald naar leraarcompetenties. De doelen voor de voorzieningen voor leerlingen met specifieke onderwijsbehoeften zouden meer aangescherpt kunnen worden door meer nadruk te leggen op de verantwoordelijkheid van de groepsleraar. Uit de gesprekken en documenten blijkt dat de school aandacht heeft voor evaluatie van de kwaliteit van het onderwijs en mede op basis daarvan gericht werkt aan verbeteringen. De school heeft hiervoor gebruik gemaakt van een Quickscan, van een nul-meting vanuit het samenwerkingsverband en van kwaliteitskaarten. De evaluatie heeft geleid tot het schoolspecifiek uitwerken van enkele kwaliteitskaarten. De kwaliteitskaarten worden systematisch maandelijks geagendeerd en inhoudelijk met elkaar besproken. De voortgang in deze werkwijze heeft vanwege de directiewisseling enige vertraging gehad. Dit geldt ook voor de verbeteractiviteiten die de school zich heeft gesteld. De directeur en het team hebben dit echter in de loop van het schooljaar weer opgepakt. De voorgenomen verbeteractiviteiten zijn deels gerealiseerd. In de onderbouw is actief gewerkt aan de invoering en realisering van het concept Basisontwikkeling. Met ondersteuning van de schoolbegeleidingsdienst hebben de leraren in de groepen 1 tot en met 3 een vertaalslag gemaakt naar het didactisch handelen, de leeromgeving en naar de organisatie. Een tweede beleidsvoornemen, het werken met weektaken en het realiseren van een doorgaande lijn, heeft de aandacht van het team maar is nog niet afgerond. Om gerealiseerde verbeterpunten te borgen heeft de directeur zich voorgenomen uitvoering te geven aan klassenbezoeken. Aan de hand van een 'adaptieve kijkwijzer' wil de directeur het primaire proces evalueren en individuele leraren voorzien van feedback. Uit de gesprekken en de vragenlijsten blijkt dat leraren behoefte hebben aan feedback en openstaan voor reflectie. Een dergelijke professionele cultuur kan ondersteund worden door leraren ook gelegenheid te bieden voor collegiale consultatie. De voornemens van de school zijn vastgelegd in een meerjarenplanning. De daaruit afgeleide jaarplanning kan meer concreet uitgewerkt worden waardoor helder is wat de doelen zijn die de school wil realiseren, hoe er tussentijds en aan het eind geëvalueerd zal worden en hoe borging zal plaatsvinden van gerealiseerde kwaliteit. Drie indicatoren van het kwaliteitsaspect kwaliteitszorg vragen van de school aandacht omdat deze nog niet in voldoende mate zijn aangetroffen. Het gaat hierbij om het gericht verzamelen en benutten van kengetallen om inzicht te hebben in de eigen uitgangssituatie, het vastleggen van conclusies uit de evaluatiegegevens en het afleggen van verantwoording hierover aan belanghebbenden, zoals bijvoorbeeld de ouders. Op een enkel deelaspect zijn eerste aanzetten aanwezig maar de uitwerking is nog te beperkt. Inzichtelijke rapportages over de kwaliteit van het onderwijs ontbreken nog. De schoolgids kan in deze meer benut worden om ook aan ouders verantwoording af te leggen over de gerealiseerde onderwijskwaliteit. Desondanks is de inspectie van mening dat de kwaliteit van de kwaliteitszorg over het geheel genomen van voldoende niveau is en met de stappen die de school daarin realiseert een cyclisch karakter heeft.

De kwaliteit van de **toetsing** is eveneens in voldoende mate aangetroffen. De school maakt voor de relevante leer- en vormingsgebieden gebruik van landelijk genormeerde toetsen, methodegebonden toetsen en een kleuterobservatie-instrument. Voor de sociaal-emotionele ontwikkeling heeft de school nog geen instrument voorhanden. Wel heeft de school, rekening houdend met de kenmerken van de leerlingenpopulatie, een landelijk genormeerde toets ingezet voor het meten van de woordenschat. De toetsen zijn opgenomen in een toetskalender. De intern begeleider draagt zorg voor een zorgvuldige afname en normering van de toetsen.

Alle indicatoren van het kwaliteitsaspect **leerstofaanbod** zijn als voldoende gewaardeerd. Het leerstofaanbod is eigentijds te noemen en maakt afstemming op verschillen tussen leerlingen mogelijk. Het taalleesonderwijs, met name de leesbevordering, heeft warme belangstelling van het team. Daarop aansluitende activiteiten zijn gericht op het bevorderen van de leesmotivatie van leerlingen en op extra begeleiding van zwakke lezers. Deze lijn is herkenbaar in de schoolpraktijk. Het leerstofaanbod is met het aanbieden van creatieve activiteiten, lichamelijke oefening en actuele thema's voldoende breed van opzet. Het aanbod op het gebied van informatie- en communicatietechnologie is nog beperkt en vraagt een nadere uitwerking van een doorgaande lijn in toepassingen en vaardigheden. Dit geldt ook voor de uitwerking van het aanbod waarin leerlingen kennis nemen van verschillende culturen die in Nederland aanwezig zijn. Het is niet voldoende helder wat de school hierin aanbiedt. De school kan nog onvoldoende inzichtelijk maken of hierbij sprake is van een doorgaande lijn en welke inhoud systematisch aan bod komen. De doorgaande lijn in het aanbod in de groepen 1 en 2 naar groep 3 is door het onderbouwteam actief opgepakt. Was dit tijdens het vorige inspectiebezoek nog als onvoldoende gewaardeerd, nu is dit in positieve zin bijgesteld. De leraren onderbouw zijn bekend met de inhoud van de tussendoelen en leerlijnen en hebben dit overzichtelijk uitgewerkt. Bij de evaluatie van de aangeboden thema's gaan de leraren na in hoeverre de tussendoelen aan bod zijn gekomen. De inspectie heeft de school aangegeven dat voor de realisering van de doorgaande lijn een planning van de doelen voorwaarde is. Wanneer de doelen als uitgangspunt voor de planning van het aanbod worden genomen, kunnen het thema en de daarop aansluitende activiteiten als middel worden gebruikt. Het bewaken van de doorgaande lijn in het aanbod voor de groepen 1 tot en met 8 heeft de aandacht van de school. Het team heeft daartoe een aantal leer- en vormingsgebieden als aandachtsgebied verdeeld onder elkaar met de opdracht regelmatig te evalueren, nieuwe ontwikkelingen bij te houden en elkaar daarover te informeren.

De geplande **onderwijstijd** voldoet aan de wettelijke vereisten. De school heeft een kleine marge aangehouden. In het nieuwe schooljaar is deze marge verruimd zodat bij lesuitval in de groepen de tijd niet lager uitkomt dan het wettelijk voorgeschreven minimum. De school heeft, rekening houdend met de kenmerken van de leerlingenpopulatie, extra tijd ingeruimd voor Nederlandse taal en rekenen en wiskunde ten opzichte van de overige leer- en vormingsgebieden. De geplande tijd ligt boven het landelijk gemiddelde. Door goed klassenmanagement en het hanteren van inlooptijd en inloopactiviteiten gaat er weinig tijd verloren. Dit geldt niet voor de wijze waarop dit wordt toegepast in de kleutergroepen. De daarin gestelde inlooptijd gaat ten koste van de onderwijstijd. De school kan de huidige organisatie handhaven door de berekening van de onderwijstijd per week bij te stellen of de inlooptijd voorafgaand aan de schooltijd te laten plaatsvinden. De directeur zal in het nieuwe schooljaar de gekozen maatregel doorvoeren.

De mate waarin leraren de hoeveelheid tijd gericht variëren afhankelijk van de onderwijsbehoeften van individuele leerlingen is voldoende maar in de praktijk nog wel verschillend. Voor een deel maakt het team daarbij gebruik van de inzet van de externe remedial teacher.

Het **onderwijsleerproces** op basisschool De Horsthoek is op zes van de zeven indicatoren van voldoende kwaliteit. Daarbij onderscheidt de school zich positief op twee indicatoren waarvoor de inspectie de waardering 'goed' heeft gegeven. Het betreft de zorg voor een functionele en uitdagende leeromgeving en de mate waarin de onderwijsactiviteiten gestructureerd en doelmatig verlopen. De leeromgeving, met name in de onderbouw, is met zorg en weloverwogen ingericht, passend bij de visie die het schoolteam uitdraagt. De inrichting van het lokaal en de hoeken ondersteunt de leerlingen in het verdiepen en verbreden van leerervaringen. In de overige groepen is de inrichting eveneens functioneel en van voldoende kwaliteit maar het uitdagende karakter is minder herkenbaar. Het tweede aspect waarin de school zich positief onderscheidt, is de mate waarin de onderwijsactiviteiten gestructureerd en doelmatig verlopen. De leraren laten daarbij een betrokken houding zien en controleren regelmatig of leerlingen de uitleg hebben begrepen. In de onderbouw bieden de leraren de leerlingen gelegenheid hun eigen plannen te verwoorden en deze te realiseren. De leerlingen laten in deze groepen een hoge mate van betrokkenheid zien. Ook de ouders waarderen deze aanpak en hebben ervaren dat de sterke kanten van hun kind worden benadrukt. Tijdens de instructie besteden leraren aandacht aan het aanleren van strategieën voor denken en leren. De methoden zijn hierin ondersteunend. De interactie tussen leerlingen onderling kan tijdens de instructie meer benut worden. Dit geldt ook voor de mate waarin leraren tijdens de instructie en verwerking ingaan op het aanpakgedrag. In de praktijk is nog onvoldoende waargenomen dat leraren de leerlingen tijdens en aan het eind van de les voorzien van procesgerichte feedback op de door hen gekozen strategie. Daarom is de betreffende indicator nog als onvoldoende beoordeeld.

De afstemming van het onderwijsleerproces op verschillen tussen leerlingen is van voldoende kwaliteit. Ten opzichte van het vorige inspectiebezoek is herkenbaar dat de school hierin een ontwikkeling doormaakt. Een aantal leraren werkt met een dagplanning, in de bovenbouw is een eerste aanzet gegeven aan het werken met een weektaak en in de kleutergroepen werken leerlingen met een takenblad waarop voor hen zichtbaar is wat de verplichte activiteiten zijn. Ook komen voor- en herinstructiemomenten voor met gebruik van een instructietafel. Leerlingen kunnen daarbij omgaan met de uitgestelde aandacht van de leraar. Het zelfstandig werken en leren is echter nog niet schoolbreed uitgewerkt en de mate waarin de leraren zich deze werkvorm hebben eigen gemaakt, verschilt.

De leraren volgen de ontwikkeling van de leerlingen met de middelen die hen ter beschikking staan: methodegebonden toetsen, genormeerde toetsen en met een observatie-instrument. De gegevens zijn in groepsprofielen uitgewerkt en merendeels opgenomen in de groepsregistratie. Een nadere analyse van groepsresultaten, met eventuele gevolgtrekkingen voor het dagelijks onderwijs, is minder zichtbaar in de groepsregistratie.

De kwaliteit van het **schoolklimaat** draagt sterk bij aan de kwaliteit van het onderwijs. De ouders waarmee de inspectie heeft gesproken, hebben een hoge waardering voor de sfeer in de school. Zij geven nadrukkelijk aan dat de aangetroffen sfeer bij hun eerste kennismaking met de school mede doorslaggevend is geweest voor de schoolkeuze. Vervolgens maakt de school naar hun mening deze eerste ervaring in de dagelijkse praktijk waar. Zij waarderen de contacten met de school als goed en laagdrempelig. Dit geldt ook voor het contact met de directeur. De ouders voelen zich serieus genomen. Uit de vragenlijsten die de leraren hebben ingevuld blijkt dat ook zij zelf positief oordelen over de collegialiteit en onderlinge betrokkenheid. In de periode die zij met de waarnemend adjunct-directeur hebben overbrugd, hebben zij ervaren bij elkaar terecht te kunnen. De inspectie heeft waargenomen dat de leraren en de leerlingen op een positieve manier met elkaar omgaan. De leerlingen geven aan graag naar school te gaan en voelen zich veilig. Er is aandacht voor de schoolregels en wanneer er sprake is van pesten kunnen zij bij de leraar terecht. Tijdens het gesprek met de inspectie doen zij suggesties voor het pleintoezicht. Dit is in hun ogen niet altijd effectief. In het kader van vroegtijdige signalering en preventie zou de school haar veiligheidsbeleid explicieter kunnen vastleggen en daarin ook de gewenste omgangsregels voor leraren kunnen opnemen.

De ouders zijn tevreden over de informatie die zij van school krijgen. Zij vinden dat zij goed worden geïnformeerd onder andere via de nieuwsbrief, de ouderavonden en de rapportages. Ook zijn er voldoende mogelijkheden om betrokken te zijn bij schoolactiviteiten.

De **zorg en begeleiding** is in basisschool De Horsthoek herkenbaar aanwezig en wordt ondersteund door een in hoge mate betrokken intern begeleider. De school heeft een dagdeel formatie vrijgemaakt voor de uitvoering van IB-taken. De ervaring heeft geleerd dat meer tijd noodzakelijk is. De directeur heeft voor het volgende schooljaar extra tijd gepland mede op basis van de aanvullende formatie voor zorgleerlingen. Voor enkele uren per week is er een remedial teacher op de school beschikbaar die zich richt op uitvoerende taken met leerlingen.

Over de taken van de intern begeleider zijn afspraken gemaakt. Het team heeft het voornemen gemaakt om in het komende schooljaar de taken explicieter uit te werken en vast te leggen. De inspectie heeft de school in overweging gegeven daarbij ook de taken en verantwoordelijkheden voor de directeur en het team vast te leggen. In de visie van de intern begeleider zullen de taken verschuiven naar een meer coachende rol. Dit is conform het beleid van het samenwerkingsverband dat er op is gericht om de uitvoering van zorg zoveel mogelijk in de groep te laten plaatsvinden.

De school begeleidt leerlingen in voldoende mate tijdens hun schoolloopbaan. De instroom wordt nog niet ondersteund met overdrachtsformulieren vanuit de peuterspeelzaal. Het in het gemeentelijk overleg afgesproken overgangsformulier is niet van de grond gekomen. De contacten met de voorschoolse instellingen zijn zeer beperkt. Voor de doorstroom binnen de school gebruiken de leraren overgangsformulieren die zij in overleg met ouders invullen.

De school maakt werk van vroegtijdige signalering van risicoleerlingen en maakt daarbij gebruik van relevante genormeerde toetsen. De intern begeleider bespreekt de resultaten met de groepsleraren tijdens een groepsbespreking die zij twee keer per jaar organiseert. Voorafgaand daaraan en gedurende de tussentijdse periode maakt de intern begeleider gebruik van consultatie bij de schoolbegeleidingsdienst. De intern begeleider is tevreden over de kwaliteit van deze consultatie. De besprekingen kunnen leiden tot de uitwerking van een handelingsplan dat deels door de remedial teacher en deels door de leraar wordt uitgevoerd. Uit de klassenregistratie is niet helder op te maken op welke momenten de gesignaleerde risicoleerlingen de aandacht krijgen die in het handelingsplan is toegezegd. Ook is niet geheel helder hoe de voortgang van het proces bewaakt wordt en leraren daarover verantwoording af leggen. Gelet op het aantal gesignaleerde risicoleerlingen heeft de inspectie de school in overweging gegeven naast de twee groepsbesprekingen ook leerlingbesprekingen in te voeren om de voortgang van de uitvoering en de evaluatie te kunnen bewaken. De ouders geven aan dat de school hen adequaat informeert over de voortgang van de ontwikkeling van hun kinderen en hen tijdig betreft wanneer er sprake is van stagnatie.

De **opbrengsten** meet de school aan het einde van de schoolperiode met de Cito Eindtoets en gedurende de schoolperiode met de genormeerde toetsen uit het leerlingvolgsysteem. Uit de resultaten blijkt dat deze op het niveau liggen dat op grond van de kenmerken van de leerlingenpopulatie mag worden verwacht. In 2002 en 2003 lagen de resultaten op de Eindtoets op en rond het niveau, in 2004 boven het gemiddelde niveau. Bij de tussentijdse resultaten valt op dat de resultaten op de methodegebonden toetsen voor rekenen en wiskunde een wisselend beeld geven. De resultaten gemeten met de landelijk genormeerde toetsen voor rekenen en wiskunde zijn voldoende.

De beheersing van leer- en studievaardigheden aan het einde van de schoolperiode liggen eveneens op het verwachte niveau. Voor het meten van sociale vaardigheden zijn nog geen instrumenten voorhanden.

Van de aandachtspunten binnen de indicator 'leerlingen ontwikkelen zich naar verwachting' heeft de inspectie kennis genomen. Zij waardeert deze indicator thans nog niet omdat zij op dit moment nog niet in staat is om een geobjectiveerd oordeel hierover te geven. De inspectie neemt alleen kennis van het aantal leerlingen met een versnelde of vertraagde schoolloopbaan en van het aantal leerlingen dat is verwezen naar het speciaal basisonderwijs. De percentages voor zittenblijven en verwijzing naar het speciaal basisonderwijs liggen onder en op het landelijk gemiddelde van respectievelijk 2,4 en 1%. Een aandachtspunt is het aantal kleuters dat in groep 2 ouder is dan 5 jaar en 9 maanden. Dit aantal is relatief hoog. Uit de toelichting van de school blijkt dat de school het besluit tot kleutergroepverlenging weloverwogen neemt. Tot slot stelt de inspectie vast dat de school een zorgvuldige procedure hanteert voor de overgang naar het voortgezet onderwijs. Uit de contacten met de oud-leerlingen heeft de school zicht in hoeverre zij met succes hun schoolloopbaan vervolgen. De terugkoppeling van het voortgezet onderwijs is beperkt tot het tweede jaar en niet tot het einde van deze schoolperiode.

5 VERVOLG VAN HET TOEZICHT

De bevindingen in dit PKO leiden tot de volgende conclusie over het vervolg van het toezicht (toezichtarrangement):
Het volgende bezoek van de inspectie zal bestaan uit een **jaarlijks onderzoek**. Dit onderzoek zal plaatsvinden in 2005.

BIJLAGE I

Overzicht waardering indicatoren

Bij elk kwaliteitsaspect (hoofdstuk 3) zijn indicatoren geformuleerd. Deze bijlage geeft een overzicht van die indicatoren met de waardering die de inspectie daaraan heeft toegekend.

In de waardering is tot uitdrukking gebracht in welke mate de indicatoren bijdragen aan de kwaliteit van het desbetreffende kwaliteitsaspect:

- 1 draagt niet of nauwelijks bij;
- 2 draagt onvoldoende bij;
- 3 draagt voldoende bij;
- 4 draagt in hoge mate bij.
- 5 Bij het domein 'Opbrengsten' is ook de categorie '5' (betekent 'niet te beoordelen') toegevoegd. In sommige gevallen kan de inspectie hier namelijk geen gefundeerd oordeel geven.

Bij elk kwaliteitsaspect is een beslisregel geformuleerd. Deze beslisregel geeft aan welke indicatoren ten minste in voldoende mate van toepassing moeten zijn voor een waardering 'voldoende' voor het kwaliteitsaspect. Dit vormt de onderbouwing van het kwaliteitsprofiel van de school, zoals dat is gepresenteerd in hoofdstuk 3.

Onder iedere tabel is een ruimte voor toelichting. De inspectie geeft hier een toelichting als zij afwijkt van de beslisregel.

Overzicht van Basisschool De Horsthoek

Domein 'Zorg voor kwaliteit'

Kwaliteitsaspect: Kwaliteitszorg	1	2	3	4
De school bewaakt systematisch de kwaliteit van het onderwijs en neemt maatregelen om de kwaliteit te behouden en zo nodig te verbeteren.			●	
1.1 De school heeft inzicht in de eigen uitgangssituatie.		●		
1.2 De school heeft haar doelen geformuleerd.			●	
1.3 De school evalueert systematisch de kwaliteit van haar opbrengsten en van het onderwijs en leren.		●		
1.4 De school werkt gericht aan verbetering van de kwaliteit van haar onderwijs.			●	
1.5 De school legt verantwoording af aan belanghebbenden over de gerealiseerde onderwijskwaliteit.		●		
1.6 De zorg voor kwaliteit is systematisch.			●	
Beslisregel: Voor een waardering 'voldoende' dragen ten minste de volgende indicatoren 'voldoende' bij: indicator 1.4 en twee van de andere indicatoren.				

Toelichting:

Kwaliteitsaspect: Toetsing	1	2	3	4
De school waarborgt de kwaliteit van de toetsing.			●	
2.1 De school waarborgt de kwaliteit van de toetsing aan het einde van het primair onderwijs.			●	
2.2 De school waarborgt de kwaliteit van de toetsing gedurende de schoolloopbaan van leerlingen.			●	
Beslisregel: Voor een waardering 'voldoende' dragen ten minste de volgende indicatoren 'voldoende' bij: één van de twee indicatoren.				

Toelichting:

Domein 'Onderwijs en leren'

Kwaliteitsaspect: Leerstofaanbod	1	2	3	4
Het leerstofaanbod stelt leerlingen in staat zich optimaal te ontwikkelen en voor te bereiden op het vervolgonderwijs.			●	
3.1 Het leerstofaanbod bereidt leerlingen voor op het vervolgonderwijs.			●	
3.2 De school voorziet in een breed aanbod gericht op de verwerving van kennis, inzicht, vaardigheden en houdingen.			●	
3.3 Het leerstofaanbod vertoont samenhang.			●	
3.4 Het leerstofaanbod is afgestemd op de onderwijsbehoeften van de leerlingen.			●	
Beslisregel: Voor een waardering 'voldoende' dragen ten minste de volgende indicatoren 'voldoende' bij: indicatoren 3.1 en 3.4.				

Toelichting:

Kwaliteitsaspect: Tijd	1	2	3	4
Leerlingen krijgen voldoende tijd om zich het leerstofaanbod eigen te maken.			●	
4.1 De school programmeert voldoende onderwijstijd.			●	
4.2 De leertijd is voor leerlingen voldoende om zich het leerstofaanbod eigen te maken.			●	
4.3 De tijd voor onderwijs en leren is afgestemd op de onderwijsbehoeften van leerlingen.			●	
Beslisregel: Voor een waardering 'voldoende' dragen ten minste de volgende indicatoren 'voldoende' bij: indicatoren 4.1 en 4.2.				

Toelichting:

Kwaliteitsaspect: Onderwijsleerproces	1	2	3	4
De onderwijsleersituaties bieden leerlingen voldoende gelegenheid, uitdaging en ondersteuning voor het leren.			●	
5.1 De school zorgt voor een functionele en uitdagende leeromgeving.				●
5.2 De onderwijsactiviteiten zijn gestructureerd en doelmatig.				●
5.3 Leraren zorgen voor voldoende ondersteuning en uitdaging van de leerlingen.			●	
5.4 Leraren begeleiden op een systematische en stimulerende wijze onderwijsleerprocessen.		●		
5.5 Leerlingen zijn actief gericht op leren.			●	
5.6 Leraren volgen de vorderingen en ontwikkeling van hun leerlingen.			●	
5.7 Leraren zorgen ervoor dat het onderwijsleerproces is afgestemd op de onderwijsbehoeften van de leerlingen.			●	
Beslisregel: Voor een waardering 'voldoende' dragen ten minste de volgende indicatoren 'voldoende' bij: indicatoren 5.2, 5.3, en 5.6 en één van de andere indicatoren.				

Toelichting:

Kwaliteitsaspect: Schoolklimaat	1	2	3	4
De school zorgt voor een veilig, ondersteunend en uitdagend schoolklimaat.				●
6.1 Personeelsleden en leerlingen gaan op een positieve manier met elkaar om.				●
6.2 De school zorgt voor een aangename, motiverende omgeving voor leerlingen.				●
6.3 De school zorgt voor een aangename, stimulerende werkomgeving voor personeelsleden.				●
6.4 De school stimuleert de betrokkenheid van ouders en verzorgers.				●
6.5 De school speelt een functionele rol binnen de lokale en regionale gemeenschap.			●	
6.6 De school zorgt voor veiligheid.			●	
Beslisregel: Voor een waardering 'voldoende' dragen ten minste de volgende indicatoren 'voldoende' bij: indicatoren 6.1, 6.2 en 6.6 en één van de andere indicatoren.				

Toelichting:

Kwaliteitsaspect: Zorg en begeleiding	1	2	3	4
De school begeleidt leerlingen systematisch tijdens hun schoolloopbaan en bij de keuze voor vervolgonderwijs en zorgt voor een systematische begeleiding van leerlingen met specifieke onderwijsbehoeften.			●	
7.1 De school kent gunstige voorwaarden voor de begeleiding van leerlingen.			●	
7.2 De school begeleidt leerlingen systematisch tijdens hun schoolloopbaan.			●	
7.3 De school kent gunstige voorwaarden voor de begeleiding van leerlingen met specifieke onderwijsbehoeften.			●	
7.4 De school zorgt voor begeleiding van leerlingen met specifieke onderwijsbehoeften.			●	
7.5 De school betreft ouders/verzorgers bij de zorg en begeleiding van de leerlingen.			●	
Beslisregel: Voor een waardering 'voldoende' dragen ten minste de volgende indicatoren 'voldoende' bij: indicatoren 7.2, 7.3 en 7.4.				

Toelichting:

Domein 'Opbrengsten'

Kwaliteitsaspect: Opbrengsten	1	2	3	4	5
De prestaties van leerlingen liggen ten minste op het niveau dat op grond van hun kenmerken mag worden verwacht.			●		
8.1 De resultaten liggen ten minste op het niveau dat mag worden verwacht.			●		
8.2 De leerlingen beheersen aan het einde van de opleiding vaardigheden op een niveau dat mag worden verwacht.			●		
8.3 Leerlingen ontwikkelen zich naar verwachting.					●
8.4 Leerlingen vervolgen met succes hun schoolloopbaan.			●		
Beslisregel: Voor een waardering 'voldoende' dragen ten minste de volgende indicatoren 'voldoende' bij: indicatoren 8.1 en 8.3.					

Toelichting:

BIJLAGE II

Kwaliteitsaspect 1: Kwaliteitszorg

Toelichting: Scholen zijn primair zelf verantwoordelijk voor de kwaliteit van het gegeven onderwijs. In de Wet op het primair onderwijs wordt voorgeschreven dat scholen een kwaliteitszorgbeleid dienen te voeren. Dit beleid moet ook in het schoolplan beschreven zijn.

Kwaliteitszorg betreft activiteiten die erop gericht zijn de kwaliteit van het onderwijs te bepalen, te bewaken, te borgen en te verbeteren.

Elke school zal daartoe, rekening houdend met de kenmerken van de leerlingen en met de wensen van belanghebbenden uit de omgeving van de school, dienen aan te geven wat zij onder kwalitatief goed onderwijs verstaat. Ze zal die opvattingen dienen te vertalen in doelen en zal systematisch moeten nagaan of zij die doelen ook bereikt. Op basis daarvan zal zij zich doelen voor verdere verbetering moeten stellen, die worden opgenomen in een meerjarig schoolontwikkelingstraject. Ze zal vervolgens dienen na te gaan wat de effecten van die verbeteractiviteiten zijn en zal daarover dienen te communiceren met de betrokken geledingen. Het geheel kenmerkt zich door een cyclische aanpak.

Kwaliteitsaspect 2: Toetsing

Toelichting: Regelmatig nagaan of leerlingen de aangeboden leerstof beheersen en/of bepaalde leerdoelen bereikt hebben, is belangrijk. Bovendien kan uit de opbrengsten van het onderwijs worden afgeleid hoe een school haar functies vervult en haar doelstellingen bereikt. Derhalve gaat de inspectie na in hoeverre de school de kwaliteit van toetsinstrumenten en het juiste gebruik ervan garandeert.

Kwaliteitsaspect 3: Leerstofaanbod

Toelichting: Het leerstofaanbod, dat de kennis, vaardigheden en houdingen bepaalt die leerlingen door het onderwijs kunnen verwerven, dient leerlingen in staat te stellen zich optimaal te ontwikkelen en voor te bereiden op het vervolgonderwijs. Daarom behoort het te voldoen aan de kerndoelen en te voorzien in een breed aanbod van kennis, vaardigheden en houdingen. Bovendien dient het voldoende structuur en samenhang te vertonen en afgestemd te zijn op de onderwijsbehoeften van de leerlingen.

Kwaliteitsaspect 4: Tijd

Toelichting: Een noodzakelijke voorwaarde voor leren is dat leerlingen ook de tijd hebben om zich het leerstofaanbod eigen te maken. Een school behoort daarom voldoende onderwijstijd te programmeren en deze evenwichtig over de vakken te verdelen. Daarnaast dient de onderwijstijd efficiënt te worden ingezet en te worden afgestemd op de onderwijsbehoeften van leerlingen.

Kwaliteitsaspect 5: Onderwijsleerproces

Toelichting: De onderwijsleersituaties dienen leerlingen voldoende gelegenheid, uitdaging en ondersteuning te bieden voor het leren. Daartoe behoort er sprake te zijn van een functionele en uitdagende leeromgeving, waarbinnen gestructureerde en doelmatige onderwijsactiviteiten plaatsvinden. De leerlingen dienen zich ondersteund en uitgedaagd te voelen. Er behoort sprake te zijn van een systematische en stimulerende begeleiding van onderwijsleerprocessen en van leerlingen die actief zijn gericht op leren. Bovendien dienen leraren de vorderingen en ontwikkeling van leerlingen te volgen en het onderwijsleerproces af te stemmen op de onderwijsbehoeften van de leerlingen.

Kwaliteitsaspect 6: Schoolklimaat

Toelichting: De school hoort voor een veilig, ondersteunend en uitdagend schoolklimaat te zorgen. Dit dient tot uiting te komen in de positieve manier waarop personeelsleden en leerlingen met elkaar omgaan, in een aangename en motiverende omgeving voor leerlingen en leraren, in een goede betrokkenheid van ouders bij de school, in de functionele rol die de school speelt in de gemeenschap en in de zorg die er is voor veiligheid.

Kwaliteitsaspect 7: Zorg en begeleiding

Toelichting: De school behoort leerlingen systematisch te begeleiden tijdens hun schoolloopbaan en bij de keuze voor vervolgonderwijs. Daarnaast dient ze te zorgen voor een systematische begeleiding van leerlingen met specifieke onderwijsbehoeften. Daartoe is het nodig dat de school gunstige voorwaarden kent voor de begeleiding van leerlingen, dat er duidelijke procedures zijn voor in-, door- en uitstroom en dat er functionele contacten zijn met scholen waar leerlingen vandaan komen of naartoe gaan. Leerlingen met specifieke onderwijsbehoeften behoren tijdig te worden gesignaleerd en ook op planmatige wijze hulp te krijgen. De school behoort ouders in voldoende mate bij de begeleiding te betrekken.

Kwaliteitsaspect 8: Opbrengsten

Toelichting: Bij het kwaliteitsaspect opbrengsten wordt nagegaan of de prestaties van leerlingen ten minste het niveau hebben dat op grond van de kenmerken van de populatie leerlingen verwacht mag worden. Dit betreft zowel de leerresultaten aan het einde als gedurende de schoolperiode, alsook de beheersing van een aantal vaardigheden die voor maatschappelijk functioneren gewenst zijn. Daarnaast is er aandacht voor aantallen zittenblijvers en verwijzingen in relatie tot het totaal aantal leerlingen van de school. Ten slotte worden ook de adviezen voor het voortgezet onderwijs en het functioneren van de leerlingen in het voortgezet onderwijs hierbij betrokken.